

מה משפיע על היקף העבודה של נשים חרדיות

נשים חרדיות עובדות בממוצע כ-30 שעות שבועיות, בהשוואה ל-37 שעות שבועיות שעובדות אחרות • האחראים: ריכוז הנשים החרדיות במקצוע ההוראה ושעות העבודה המועטות במקצוע זה

אלי כהן ה' ניסן התשע"ט 10.04.2019 15:07

מחקר חדש של המשנה ליו"ר המכון החרדי למחקרי מדיניות, ניצה (קלינר) קסיר, וחוקרי המכון ד"ר שלומית שהינו-קסלר ואסף צחור-שי, שהתפרסם בכתב העת המשפטי 'משפט חברה ותרבות', בוחן מדוע נשים חרדיות עובדות שעות מועטות, ומכמת את הגורמים המשפיעים על מספר שעות העבודה הנמוך של נשים חרדיות.

למרות הנתונים המעודדים של שיעורי התעסוקה הגבוהים של נשים חרדיות, פערי השכר בין נשים חרדיות לנשים יהודיות לא חרדיות עדיין גבוהים: בשנת 2015 עמד הפער בשכר החודשי על 39%. אך הפער בשכר השעתי עמד על 13% בלבד. חלק גדול מפערי השכר בין נשים חרדיות לנשים יהודיות לא חרדיות נובע מהיקף שעות העבודה השונה, כ-30 שעות עבודה ו-37 שעות עבודה, בהתאמה.

על פי ממצאי המחקר, מרבית פער השעות בין נשים חרדיות לנשים יהודיות לא חרדיות נובע מהבדל במספר השעות הממוצע של מועסקות במשרה מלאה: 36 שעות בקרב נשים חרדיות לעומת כמעט 42 שעות בקרב נשים יהודיות לא חרדיות. כ-60% אחוז מהפער במספר שעות העבודה נעוץ בהבדל במספר שעות העבודה במשרה מלאה: 63% מהנשים החרדיות מועסקות במשרה מלאה בהיקף ממוצע של 36 שעות, לעומת 79% מהנשים היהודיות הלא חרדיות העובדות בהיקף ממוצע של כמעט 42 שעות.

כ-40% מהפער במספר שעות העבודה נובע מהריכוז הגבוה של נשים חרדיות במשרות חלקיות. 37% מהנשים החרדיות עובדות במשרה חלקית בהיקף ממוצע של 21 שעות, לעומת רק 21% מהנשים היהודיות שאינן חרדיות העובדות בהיקף שעות ממוצע דומה, 22 שעות שבועיות. אחוז גבוה יחסית של נשים חרדיות עובדות במשרה חלקית שלא מרצון: כ-22% מהנשים החרדיות העובדות במשרה חלקית דיווחו שהן מועסקות במשרה חלקית שלא מרצון, לעומת רק 15% מהנשים היהודיות הלא חרדיות. קיים ריכוז יחסית גבוה של נשים חרדיות המועסקות סביב 24 שעות שבועיות, ממצא הניתן לייחס לתנאי הסף הנקבע לסבסוד עלותם של מעונות יום.

מספרם הגבוה של ילדים במשק הבית החרדי משפיע על היקף שעות העבודה של נשים חרדיות. ואולם מהממצאים עולה כי למספר הילדים, ולגיל הילד הצעיר השפעה שולית קטנה יותר בקרב נשים חרדיות לעומת נשים יהודיות לא חרדיות. בקרב אימהות במשרה מלאה, למשל, במעבר בין 1-3 ילדים במשק בית ל-4-5 ילדים במשק בית: חרדיות מפחיתות 0.5 ש"ש, יהודיות לא חרדיות מפחיתות כ-2 ש"ש. כך גם בקרב אימהות במשרה חלקית, חרדיות מפחיתות 9 ש"ש, לא חרדיות 12.5 ש"ש. גם לגיל הילד הצעיר

השפעה אפסית על אימהות חרדיות במשרה מלאה. ניכר כי הנשים החרדיות עושות מאמצים מוגברים בשוק העבודה בשל היותן מפרנסות עיקריות, ולעיתים יחידות, ובשל הצורך הכלכלי הדוחק. כמו-כן, שעות הלימוד של אברכים, המותאמות למסגרות החינוכיות של הילדים, מאפשרות לבן הזוג לסייע בטיפול בילדים ולתמוך ביציאת האישה לעבודה.

הצורך הכלכלי מתבטא גם בעקומת היצע עבודה קשיחה יותר של הנשים החרדיות ביחס ללא חרדיות. הגדלת השכר משפיעה על הגדלת שעות העבודה של נשים חרדיות, אך במידה פחותה מנשים יהודיות לא חרדיות: עלייה של 10% בשכר השעתי מוסיפה 0.5 שעות עבודה לאישה חרדית לעומת 0.8 שעות עבודה לאישה לא חרדית. ההבדל בגובה השכר מסביר כ-11% מפער השעות בין החרדיות ללא חרדיות.

תנאים היסטוריים וסוציולוגיים יצרו ריכוז גבוה של נשים חרדיות במקצוע ההוראה: ההתאמה לתנאים המשפחתיים והמגבלות התרבותיות של צניעות יצרו כוח משיכה גבוה למקצוע זה, אשר הפך אף לחלק מתהליך ההכשרה של הבנות החרדיות כדמות המחנכת במשפחה. 32% מהנשים החרדיות מועסקות בהוראה בהשוואה לכ-11% בקרב נשים יהודיות שאינן חרדיות. ניתן לייחס כ-17% מפער השעות בין הנשים החרדיות לנשים היהודיות שאינן חרדיות להשפעה הנובעת ממקצוע ההוראה בחברה החרדית. לריכוז הגבוה של נשים חרדיות בתחום ההוראה, המאופיין במספר שעות עבודה שבועיות מופחתות, השפעה גדולה על מספר שעות העבודה של נשים חרדיות.

ממצאי המחקר מצביעים על שני תחומים בולטים הדורשים בחינה והתערבות. בתחום ההשכלה וההכשרה המקצועית יש להשקיע בגיוון ענפי ההכשרה בסמינרים, תוך הכוונה למקצועות מבוקשים בתוך החברה החרדית ומחוץ לה, ובמיוחד במקצועות המתאפיינים בשכר גבוה. בנוסף, יש צורך בהמשך בחינה והתייחסות אל הצרכים הייחודיים של אימהות עובדות חרדיות ובסוג המענים שניתן לספק למשק הבית החרדי המאופיין במספר ילדים גבוה במיוחד.